

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการวิจัย

วิธีวิจัยในงานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีศึกษา ลักษณะเนื้อหาทั้งที่นำเสนออย่างชัดเจนและที่แอบแฝงในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ที่มีกลุ่มสตรีเป็น เป้าหมายหลัก แพร่ภาพในสถานีโทรทัศน์ส่วนกลาง 4 สถานี (ยกเว้นสถานีโทรทัศน์ช่อง 11) มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 15 รายการ (สำรวจเมื่อเดือน กันยายน 2537) จากจำนวนรายการ โทรทัศน์สำหรับสตรี 15 รายการ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยโดยการสุ่มตัวอย่าง ตาม เจอนใจดังนี้ คือ เป็น รายการที่มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายคือสตรีในสังคมปัจจุบันเป็นหลัก ออก อากาศครึ่งชั่วโมงเป็นต้นไป ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2537 กลุ่มตัวอย่างที่ ตรงตามเงื่อนไขมี 6 รายการ คือ

1. รายการผู้หญิงยาดรา	20	ครั้ง
2. รายการผู้หญิงวันนี้	49	ครั้ง
3. รายการผู้หญิงวันนี้ เดลี่ ๆ	43	ครั้ง
4. รายการผู้หญิงอยากรู้	56	ครั้ง
5. รายการผู้หญิง ผู้หญิง	55	ครั้ง
6. รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง	62	ครั้ง
รวมทั้งหมด	285	ครั้ง

หน่วยในการวัด

วิเคราะห์ตามเนื้อหาที่นำเสนอในรายการทั้ง 6 มีหน่วยเป็นครั้ง โดยวิเคราะห์ 1 ตอน หรือ 1 คอลัมน์ (สำหรับรายการที่แบ่งย่อยเป็นหลายคอลัมน์ใน 1 ตอน) เป็น 1 ครั้ง

สิ่งที่วิเคราะห์

ก. ลักษณะของรายการ

1. ลักษณะของรายการ

- รายการเริ่มออกอากาศเมื่อไร
- นำเสนอสัปดาห์ละกี่วัน
- นำเสนอครั้งละกี่นาที
- นำเสนอในช่วงเวลาใด
- รายการมีพิธีกรหรือไม่
- กลุ่มเป้าหมายของรายการคือใคร
- นำเสนอโดยการถ่ายทำเป็นภาพยนตร์หรือแบบ TALK SHOW

2. ผู้ดำเนินรายการ (พิธีกร)

- มีชื่อเสียง
- มีประสบการณ์ในการดำเนินรายการมาก่อน

3. การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระดับการพัฒนาสตรี

ข. บทบาทของสตรีที่นำเสนอในรายการโทรทัศน์

- บทบาทของสตรีในภาพลักษณ์เดิม(แม่และเมีย)
- บทบาทของสตรีในภาพลักษณ์ใหม่(ผู้หญิงทำงาน)
- บทบาทของสตรีในภาพลักษณ์ผสม

ค. กลุ่มสตรีที่รายการนำเสนอ

- สตรีในวงสังคมชั้นสูง

- สตรีชนชั้นกลาง

- สตรีชนชั้นล่าง

ง. วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อการพัฒนาทั้ง 3 ระดับ

- ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของสตรี (ระดับตัวเอง) ประกอบด้วยหัวข้อเรื่อง

* สุขภาพและความงาม

* อาชีพและแรงงาน

* สิทธิสตรี

* การศึกษา

- ด้านชีวิตและครอบครัว (ระดับครอบครัว) หัวข้อเรื่อง

* ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

* ความรุนแรงในครอบครัว เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การตบตี

* ความสัมพันธ์ทางเพศ

- ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม (ระดับโลกภายนอก) บทบาทของสตรีในหัวข้อเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่

* ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

* เศรษฐกิจ

* สังคม การเมือง และการปกครอง

* ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

* ประวัติศาสตร์

* ศาสนา พิธีกรรมต่าง ๆ

* วิทยาศาสตร์และการแพทย์

* เทคโนโลยี

* การเกษตร

* ข้อมูลข่าวสาร

* คนทุกพลภาพ

* คนกลุ่มน้อย

* ผู้ย้ายถิ่น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการวิจัยไว้ 3 กลุ่มตัวแปร คือ เนื้อหา เพื่อการพัฒนาศตริในระดับต่าง ๆ ของรายการโทรทัศน์ บทบาทของสตรีในภาพลักษณ์ต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มสตรีในชนชั้นต่าง ๆ

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการบันทึกเทปโทรทัศน์รายการที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเองตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด คือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ตารางเก็บตัวเลขในลักษณะบันทึกความถี่และแปรออกมาเป็นคำร้อยละ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ข้อมูลเอกสาร ซึ่งค้นคว้าจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ นิตยสาร ผลงานวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2 ข้อมูลที่ศึกษาวิเคราะห์จากรายการโทรทัศน์ที่บันทึกเทปไว้

การจำแนกข้อมูล

1. ตารางสรุปข้อมูลบทบาทของสตรีเพื่อศึกษาการนำเสนอเนื้อหาในรายการว่าเน้นบทบาทของสตรีในภาพลักษณ์ใหม่ บทบาทของสตรีในภาพลักษณ์เดิม หรือ บทบาทของสตรีในภาพลักษณ์ผสม

2. ตารางสรุปข้อมูลกลุ่มสตรีที่แต่ละรายการนำเสนอว่าเนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มสตรีชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง หรือชนชั้นล่าง ผู้วิจัยต้องการสรุปผลข้อมูลว่าเนื้อหาที่แต่ละรายการนำเสนอได้มุ่งเน้นกลุ่มผู้รับสารสตรีกลุ่มใด

3. ตารางและแผนภูมิบันทึกเนื้อหาประเภทของแต่ละรายการที่นำเสนอในช่วง 3 เดือนเพื่อศึกษาเนื้อหาในแต่ละช่วงของแต่ละรายการ

4. ตารางและแผนภูมิด้านการพัฒนาสตรีในระดับต่าง ๆ ของแต่ละรายการเพื่อวิเคราะห์ว่าในการพัฒนาแต่ละระดับของแต่ละรายการนั้น มุ่งเน้นในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องใดมากกว่ากัน

5. ตารางและแผนภูมิสรุปผลข้อมูลเพื่อการพัฒนาสตรีในแต่ละระดับของทั้ง 6 รายการเพื่อเปรียบเทียบในแต่ละรายการว่า รายการใดให้ความสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีระดับใดเพื่อวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อ 3 ที่ว่า “เนื้อหาที่นำเสนอในรายการเป็นเนื้อหาที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาสตรีในระดับตัวเองมากกว่าเน้นเรื่องระดับครอบครัวและระดับโลกภายนอก ”

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาทรายการโทรทัศน์ที่รวบรวมได้ทั้งหมด เพื่อ

1. สังเกตลักษณะโดยรวมของรายการ
2. ทราบประเภทเนื้อหาแต่ละรายการนำเสนอ
3. วิเคราะห์บทบาทที่สะท้อนในรายการ
4. วิเคราะห์กลุ่มสตรีที่สะท้อนในรายการ
5. วิเคราะห์ถึงเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีทั้ง 3 ระดับที่ได้กำหนดไว้
6. นำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ข้างต้นมาวิเคราะห์ทั้งหมดเพื่อศึกษาค่านิยมที่ช่วยพัฒนาหรือสนับสนุนความเท่าเทียมระหว่างหญิงชายในสังคมปัจจุบันในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัยใช้คำนวณค่าสถิติ

1. หน่วยของการวิเคราะห์เนื้อหาในรายการ จะใช้วิธีนับเป็นจำนวนครั้งตามประเภทการนำเสนอในแต่ละรายการ โดยรายการใดที่มีการแบ่งเป็นตอน ผู้วิจัยจะนับ 1 ตอน เป็น 1 ครั้ง
2. วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละและแสดงความถี่ในรูปแบบของตาราง

การประมวลข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติในรูปของตาราง
และวิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย